

естетичного виховання реалізується: умовами створення художньо-естетичного середовища; виховним впливом художніх явищ за допомогою педагогічної діяльності викладачів; створенням умов для самостійної художньо-творчої діяльності особистості. Форми організації художньо-естетичного виховання поділяють на індивідуальні, групові та масові. У контексті навчально-виховного процесу розрізняють урочні та позаурочні форми організації художнього виховання.

В умовах суспільного функціонування художніх явищ слід виділити також і форми організації соціокультурного музичного впливу на особистість. Це насамперед виховання в сім'ї та так зване кімнатне художньо-естетичне виховання - опосередкований вплив художніх явищ як фону у побутовому житті або неаналітичне сприймання музики під час дозвілля.

Проаналізувавши, на уроках музичного мистецтва вчитель як ніхто може вплинути на внутрішній світ учнів, спонукати в них інтерес до досягнень минулого, так як мистецтво як не можна краще відображає громадську ситуацію своєї епохи. Вчитель повинен використовувати мистецтво для збагачення учнів досвідом минулого, порівнюючи цей досвід з власним досвідом учнів. Ключовим моментом у цьому є переживання учнями твори мистецтва. Важливу роль відіграє підбір технічних засобів і прийомів, використовуваних вчителем, але це має бути підпорядковане головній меті. Особливе місце займає процес сприйняття учнями твору музичного мистецтва

Сучасна наукова художньо-естетична думка має надбання у окремих напрямках щодо поліпшення процесу музичного навчання й виховання дітей та молоді є необхідність визначення основних теоретичних засад художньо-естетичного навчання й виховання в умовах сучасної школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Грищенко Т. Зміст і організація форми музично-естетичного виховання в гімназіях України: Перша половина 19 ст. // Т. Грищенко . - Рідна школа. - 2001. - № 11. - С. 67 - 69.
2. Грищенко Т. Музично-естетичне виховання в гімназіях України // Т. Грищенко. - Рідна школа. - 1998. - № 7-8. - С. 69 - 71
3. Естетичне виховання: Довідник / В. С. Горський та ін. — К.: // В. С. Горський Політвидав України, 1989. - 211 с.
4. Кабалевський, Д.Б. Як розповісти дітям про музику? - М.: // Д. Б. Кабалевський - Просвещение. 1989. - 192 с.

Савка Христина

Науковий керівник – доц. Ороновська Лариса

ТВОРЧИСТЬ АНСАМБЛЮ «МУЗИКИ» ФАКУЛЬТЕТУ МИСТЕЦТВ ТНПУ ІМ. В. ГНАТЮКА ЯК ОСЕРЕДОК ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ СТУДЕНТІВ

Постановка проблеми. У цілісному процесі формування досвіду інструментального виконавства майбутніх педагогів-музикантів важливим компонентом виступає залучення до діяльності у студентських вокально-інструментальних ансамблях (В. Дряпіка [5] та ін.).

У цьому ракурсі коротко можна розглянути історію становлення студентських вокально-інструментальних ансамблів на прикладі факультету мистецтв ТНПУ імені В. Гнатюка, окресливши основні етапи діяльності та роль їх керівників у розвитку вокально-інструментального музикування у регіоні.

Поштовх до становлення студентських творчих колективів факультету пов'язуємо із відкриттям у 1993 р. факультету мистецтв, на базі якого сформувалася низка інструментальних колективів малих форм, ансамблів, згодом оркестру народної музики, камерного оркестру. Серед найбільш результативних у творчому плані – ансамбль народної музики «Музики» під керівництвом заслуженого працівника культури України, доцента А. Баньковського.

Мета статті – Розглянути творче становлення та музичний доробок ансамблю народної музики Факультету мистецтв - «Музики».

Виклад основного матеріалу. Творчий дебют інструментального ансамблю відбувся у 1999 р. на представленні мистецької програми чоловічого вокального квартету «Акорд»

«Допоки музика звучить...» (художній керівник – заслужений артист України Є. Гунько, концертмейстери – А. Баньковський, А. Пожернюк, солістка – У. Пюрко).

У виконанні квінтету О. Малиновський (скрипка), Р. Мельник (кларнет), А. Пожернюк (баян), Р. Стецюк (кобза), П. Катола (контрабас) прозвучали «Гуцульська рапсодія» Б. Карамішева, «Карусель» П. Воссена, «Полька» В. Попадюка. У наступній програмі «Допоки музика звучить...» квінтету «Акорд» (художній керівник – заслужений артист України Є. Гунько, концертмейстер – А. Канюка, солістка – У. Пюрко) був представлений інструментальний ансамбль «Музики» (художній керівник – А. Баньковський) у складі І. Черненко (скрипка), М. Плахцінський (кларнет), В. Михальчишин (баян), Руслан Рутецький (концертмейстер-баяніст), Р. Мелех (ударні) [1]. Перший окремий творчий звіт ансамблю народної музики «Музики» відбувся у 2004 році в рамках днів кафедри інструментальної музики «Imreza». До концертного репертуару увійшли інструментальні твори «Молдавська фантазія» (в обробці А. Баньковського), «Буковинський марш» С. Орла, «Полька» В. Попадюка (соліст М. Підколотний), вокальні твори (соло – Н. Звір (Овод), Б. Репка, сьогодні – заслужений артист України) [1].

Основу, «золотий фонд» ансамблю, склали його перші учасники: Анатолій Баньковський (баян, керівник ансамблю), Микола Підколотний (сопілка), Маркіян Плахцінський (кларнет), Руслан Рутецький (концертмейстер-баяніст), солістка-вокалістка Наталія Звір (Овод). Можна стверджувати, що участь в ансамблі визначила для них шлях подальшого творчого зростання.

На сучасному етапі функціонування колективу можна представити коротко творчі здобутки ансамблю «Музики». Постійною солісткою ансамблю залишається Н. Овод, сьогодні – заслужений працівник культури України, викладач вокалу ТНПУ імені В. Гнатюка. До участі в ансамблі «Музики» вона була вокалісткою таких колективів, як «Ватрівчани» (керівник О. Марцинківський) та «Тернове поле» (керівник І. Віспінський).

У її виконанні звучать тонкі інтерпретації різножанрових вокальних творів із репертуару ансамблю, зазначимо, що вона часто виконує функції ритмічного супроводу (бубен, маракаси та ін.).

Виконавське мистецтво учасників ансамблю «Музики» було відзначене нагородами Міжнародних, Всеукраїнських, регіональних конкурсів та фестивалів. Серед них: «Срібні струни» (Тернопіль, 2000) [4], «З народного джерела» (Рівне, 2006), III та IV Всеукраїнські фестивалі-конкурси кобзарського мистецтва «Срібні струни» імені З. Штокалка (2011, 2013), фестиваль фольклорної музики (Дрогобич, 2013), VI Міжнародний конкурс «PERPETUUM MOBILE» (9 – 13.05 2013 р., м. Дрогобич), X Міжнародний конкурс «PERPETUUM MOBILE» (29.04 – 9.05 2017 р., м. Дрогобич) (Диплом I ступеня) та ін. [1].

Цей творчий колектив є постійним активним учасником різних творчих зустрічей, імпрез, концертів, звітів, які проводяться не лише в ТНПУ імені В. Гнатюка, але і на площадках вишів Тернополя та області, ПК «Березіль», Тернопільського академічного театру імені Т. Шевченка, обласної філармонії. Він був учасником звіту творчих колективів Тернопільщини у столичному Палаці «Україна» [2; 3].

Так, лише впродовж 2010 – 2017 рр. ансамбль підготував низку творів та тематичних програм для участі у 50-ти концертах, творчих звітах та вечорах. Серед них, для прикладу, вечір-презентація поезій тернопільських авторів П. Сороки, поета-дисидента Я. Павуляка, В. Ярмуша; вечір пам'яті викладача-баяніста А. Найди, вечір-спогад до 100-річчя від дня народження заслуженого артиста України О. Данічкіна, концерт з нагоди 50-річчя музею С. Крушельницької та ін.

Відповідно до жанрового спрямування колективу, ансамбль є незамінним учасником Шевченківських мистецьких програм, зокрема, «Величальна Кобзареві» (2010), «Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття» (2013), «Омріяна Шевченком Україна» (2014), «Володар у царстві духа» (2015), «Ти до мене, Україно, думами Шевченка гомониш...» (2016), святковий концерт на честь 203-ї річниці від дня народження Т. Шевченка (2017) [2].

Ансамбль репрезентує факультет студентській молоді міста та області на сценах ТНПУ імені В. Гнатюка, КОГПА імені Тараса Шевченка, Тербовлянського вищого училища культури, Чортківського педагогічного училища імені О. Барвінського, у рамках конкурсу «Окрилені піснею», звітів та творчих ювілеїв факультету («Мистецькі барви 20-ї осені» до 20-

річчя факультету та ін.), виступів до Днів університету, Днів музики, у рамках інших мистецьких акцій (зокрема, підтримки «Тернопільського майдану» впродовж подій Революції Гідності).

Продовжуючи мистецькі традиції творчих колективів університету, колектив «Музики» постійно працює над новим репертуаром, новими тематичними концертними програмами. Ансамбль співпрацює з відомими музикантами Тернопілля, зокрема, із заслуженим артистом України М. Бабчуком (художній керівник ансамблю народної музики «Веселі галичани») та заслуженим діячем мистецтв України, композитором, аранжувальником М. Шамлі, який написав ряд аранжувань та обробок українських народних пісень («Сиділа-м під грушків», «Ой візьму відерце», «Черевички», «Ти си гадаш, мій Андрійку», «Була собі Марієчка», «Не тополю високою», «Вітре буйний» (обидві на слова Т. Шевченка), «Єсть у мене одна» на слова Лесі Українки та ін.), які увійшли до репертуару інструментального ансамблю «Музики» [2].

Висновки. На сьогодні до складу учасників ансамблю народної музики «Музики» входять як його основа згадані вище викладачі університету, його випускники. Творчо проявили себе у колективі інструменталісти різних випусків кафедри, серед них: Р. Мельник (кларнет), М. Гіль (сопілка), контрабасисти П. Катола, В. Жук, І. Федорчак, скрипалі О. Малиновський, І. Черненко, Л. Савка, М. Ілляшенко, Д. Смачило, вокалістки Л. Миц (Рутецька), О. Тракало, М. Фок; В. Хомик (ударні) та ін.

Колектив поповнює нове покоління ансамблістів: скрипальки А. Москалюк, Н. Видиш, Х. Сірська, вокалістки Р. Копоть та Х. Савка. Популярністю слухачів у слухачів користуються його обробки таких авторських творів, як: «Концертна полька» та «Карпатські візерунки» В. Попадюка, «Буковинський марш» С. Орла, «Запорозький марш» В. Гуцала, «Весняна хора» В. Радю, «Гуцульська рапсодія» Б. Карамішева, «Чардаш» В. Монті та ін.

Впродовж 1999 – та по сьогодні ансамбль «Музики» Факультету мистецтв, проводить тісну співпрацю із іншими мистецькими осередками міста і області, зокрема, з ТМФК імені С. Крушельницької [6], став по-справжньому мистецькою «лабораторією», у якій виховалося не одне покоління студентів-інструменталістів та вокалістів, розвиваючи таким чином виконавські ансамблеві традиції університету і Тернопілля загалом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Баньковський А. Приватний архів (неупорядкований).
2. Баньковський А. Вокально-інструментальні ансамблі як навчальні осередки (на прикладі ТНПУ імені В. Гнатюка) // Слов'янське музичне мистецтво в контексті європейської культури // Збірник матеріалів VI Міжнародної науково-практичної конференції. – Вінниця: ТОВ «Нілан», 2015. – С. 52–55.
3. Баньковський А., Лемішка Я. Тернопільська обласна філармонія як осередок культурного життя регіону (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.) // Молодь і ринок. – 2017. – № 6 (149). – С. 99–103.
4. Виспінський І. «Срібні струни» бандури – з посвятою. Фестиваль-конкурс / І. Виспінський // Свобода. – 2006. – № 35 (2037). – С. 6.
5. Дряпіка В.І. Соціально-педагогічні основи формування орієнтацій студентської молоді на цінності музичної культури [Текст] : автореф. дис... д-ра пед. наук: 13.00.01; 13.00.05 / Дряпіка В.І. ; АПН України, Інститут педагогіки, Інститут проблем виховання. – К., 1997. – 40 с.
6. На музичних меридіанах. Тернопільському музичному училищу ім. Соломії Крушельницької – 50 / Ред. М. Ониськів, упор. М. Подкович. – Тернопіль : Джура, 2008. – 120 с

*Кравець Єлизавета
Науковий керівник – доц. Дячок Оксана*

МИСТЕЦЬКІ ОСОБЛИВОСТІ ІКОНОСТАСУ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ВОЗДВИЖЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Вступ. Іконостас - це перегородка з іконами, яка відокремлює вівтарну частину церкви Візантійського обряду від молитовного залу та символізує межу між небом і землею. Ще у IV–VI ст. у Візантії з'явилися мармурові парапети, в VII ст. вони поступилися місцем темпонам і тільки у XIV ст. в церквах східних слов'ян виникла багатоярусна стіна з іконами [1]. З часом